

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 355/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **FÚRA s.r.o.**, SNP 77, Rozhanovce, zastúpenej JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA – ADVOKÁT s. r. o., Masarykova 2, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. 74Cb/8/2023-134 z 24. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením mestského súdu v rozsahu (II.) výroku o tom, že súdny poplatok za žalobu sa sťažovateľke nevracia. Domáha sa primeraného finančného zadosťučinenia v sume 6 313,64 eur a priznania náhrady trov konania. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením č. k. I. ÚS 355/2024-9 z 18. júna 2024.

2. V civilnom spore iniciovanom sťažovateľkou, ktorého predmetom bolo zaplatenie sumy vo výške 19 132,26 eur s príslušenstvom z titulu nezaplatenia žalovaným za služby sťažovateľky, súd napadnutým uznesením konanie zastavil podľa § 161 ods. 2 a § 62 Civilného sporového poriadku. Vzhľadom na skutočnosť, že súd konanie zastavil pre zánik žalovaného subjektu práva s následkom straty procesnej subjektivity, nevznikol sťažovateľke nárok na vrátenie zaplateného súdneho poplatku podľa § 11 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), keďže k zastaveniu konania neprišlo na základe späťvzatia žaloby.

Uznesenie mestského súdu v rozsahu I. výroku o zastavení konania a II. výroku o súdnom poplatku nadobudlo právoplatnosť 16. februára 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Napadnutým uznesením vydaným v rozpore s právnou doktrínou a dlhodobou súdnou praxou (bližšie nešpecifikovanými, *pozn.*) došlo podľa sťažovateľky k zásahu do jej práva na súdnu a inú právnú ochranu a do jej základného práva vlastniť majetok. Sťažovateľka trvá na tom, že nezavinila zastavenie sporu, ku ktorému došlo ešte pred prvým pojednávaním, a preto by jej mal byť súdny poplatok vrátený. Nestotožňuje sa s názorom súdu o neexistencii nároku na vrátenie súdneho poplatku pre zastavenie konania z dôvodu straty procesnej subjektivity žalovaného. Nesúhlasí, že by súdny poplatok mohol byť vrátený iba pri späťvzátí žaloby žalobcom. Názor súdu je podľa sťažovateľky v rozpore s § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sa súdny poplatok vracia vždy, ak sa konanie zastavilo pred prvým pojednávaním. Návrh na priznanie finančného zadosťučinenia vo výške tretiny žalovanej istiny odôvodňuje nielen v nadväznosti na už vyslovený názor, ale aj v dôsledku zániku možnosti vymáhať žalovanú sumu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Na výzvu ústavného súdu podpredseda mestského súdu podaním č. 226/2024 doručeným ústavnému súdu 23. júla 2024 oznámil, že po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou mestský súd uznesením č. k. 74Cb/8/2023-141 zo 4. júla 2024 sťažovateľke vrátil krátený súdny poplatok za žalobu v sume 565 eur, a to s poukazom na § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 11 ods. 3, 4, 6 písm. b) a 10 zákona o súdnych poplatkoch. Konajúci sudca vo svojom vyjadrení uznal právnú relevanciu argumentácie sťažovateľky týkajúcej sa nesprávneho výkladu § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Podpredseda súdu ďalej uviedol, že vydaním uznesenia o vrátení kráteného súdneho poplatku za žalobu došlo k odstráneniu zásahu do základných práv sťažovateľky. Tiež dodal, že vzhľadom na okolnosti predmetnej veci nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľky takým spôsobom, ktorý by vyžadoval poskytnutie vyššieho stupňa ochrany priznaním primeraného finančného zadosťučinenia.

III.2. Replika sťažovateľky:

5. Sťažovateľka na vyjadrenie mestského súdu zareagovala podaním doručeným ústavnému súdu 5. augusta 2024. Zdôrazňuje splnenie podmienok na vyhovenie ústavnej sťažnosti. Podľa jej názoru nestačí, aby odporca vydal opravné uznesenie, a tým považoval celú vec za vybavenú. Uvádza, že aj pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku súd musí postupovať systematicky, konzistentne a v súlade s platným právnym poriadkom. Súd disponuje justičným aparátom vrátane vyšších súdnych úradníkov s právnickým vzdelaním, ktorí sú povinní dbať na dodržiavanie právnych predpisov aj v takejto elementárnej veci. Sťažovateľka uzatvára, že práve primerané finančné

zadosťučinenie by malo zohľadniť zjavné pochybenie porušovateľa základného práva pri rozhodovaní o vrátení súdneho poplatku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy) a porušenie práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením okresného súdu o nevrátení súdneho poplatku v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

7. Ústavný súd v prejednávanej veci považoval za podstatné a rozhodujúce z hľadiska ďalšieho posudzovania opodstatnenosti ústavnej sťažnosti práve následné vydanie uznesenia zo 4. júla 2024, právoplatného 31. júla 2024, ktorým súd sťažovateľke súdny poplatok vrátil.

8. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru (či už nálezy, po prijatí veci na ďalšie konanie, pozri I. ÚS 322/2021, I. ÚS 347/2021, alebo uznesenia o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pozri II. ÚS 344/2021, IV. ÚS 560/2020), podľa ktorej v takom prípade považuje ústavnú sťažnosť za neopodstatnenú, pretože v takej veci eventuálne vyhovie návrhu by nemalo vo vzťahu k namietanému konaniu žiadnu relevanciu. Vzniknutá situácia je v teórii a praxi ústavného súdnictva označovaná výrazom „*mootness*“ (pozri Barron, J., Dienes, C.: *Constitutional Law*. 4. vyd., St. Paul 1995, s. 83 – 85) alebo ako nedostatok podmienky bezprostredného a trvajúceho zásahu (napr. v praxi Spolkového ústavného súdu SRN „*unmittelbare und gegenwärtige Betroffenheit*“; k tomu napr. K. Schleich: *Das Bundesverfassungsgericht*. 3. vyd., München 1994, s. 142 – 150), t. j. stav, keď už spor skončil alebo bol vyriešený inak, a so zreteľom na princíp minimalizácie zásahov do právoplatne skončených konaní a hospodárnosť konania už nemá ďalší zmysel v konaní v danej veci pokračovať.

9. Za danej situácie sa námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a vlastníckeho práva posunula do výlučne akademickej roviny. V takýchto prípadoch sa teória i prax ústavných súdov vyhranene prikláňa k odmietnutiu v takejto veci rozhodovať (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky z 8. septembra 1999, sp. zn. IV. ÚS 122/99, publikované v Sbírcе nálezu a usnesení Ústavního soudu, zväzok č. 15, uznesenie č. 56, s. 315 a nasl. alebo uznesenie IV. ÚS 227/17 z 31. októbra 2017), pretože tu chýba možnosť bezprostredného a trvajúceho zásahu, ktorý by mohol mať vplyv na pozíciu sťažovateľa. Ak je sťažovateľom namietaný zásah do jeho ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv alebo slobôd, potom musí byť tento zásah výrokom meritórneho rozhodnutia ústavného súdu odstrániteľný.

10. V danej veci táto podmienka splnená nebola, pretože nevyhovujúci stav, ktorý viedol (bol podnetom) k podaniu ústavnej sťažnosti, medzitým pominul aktívnym prístupom mestského súdu. S prihliadnutím na všetky dosiaľ uvedené zistenia a z nich vyplývajúce závery ústavný súd konštatuje, že ústavnej sťažnosti sťažovateľky ako celku nemožno vyhovieť (§ 133 ods. 1

a contrario zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu